

موانع بکارگیری شیوه‌های حفاظت از آب و خاک توسط شالیکاران دشت فومنات

استان گیلان

داریوش عشوری لات محله^۱، اصغرباقری^۲

^۱دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت کشاورزی دانشگاه محقق اردبیلی، ^۲استادیار گروه مهندسی آب و مدیریت

کشاورزی دانشگاه محقق اردبیلی

dariushashoori@gmail.com

تحقیق حاضر با هدف اولویت‌بندی مهمترین موانع بکارگیری شیوه‌های حفاظت از آب و خاک در منطقه دشت فومنات استان گیلان صورت گرفت. محدوده مطالعاتی پژوهش حاضر واحدهای عمرانی شبکه آبیاری و زهکشی سفیدرود در ناحیه دشت فومنات استان گیلان شامل واحدهای F1 تا F5 می‌باشد. جامعه آماری شامل شالیکاران ساکن در دشت فومنات (۵۲۰۸۶ خانوار) بود. حجم نمونه با استفاده از جدول تعیین حداقل نمونه بارتلت و همکاران (۲۰۰۱) برای یک جامعه معین باداده‌های ترتیبی ۴۰۰ نفر برآورد گردید. پرسشنامه محقق ساخته بر اساس مرور منابع به عنوان ابزار اصلی تحقیق استفاده شد که شامل موانع بکارگیری شیوه‌های حفاظت از آب و خاک منطقه مورد مطالعه بود. روایی صوری پرسشنامه توسط کارشناسان آب و خاک تعیین شد و اقدام به اصلاح و بازنگری گردید. همچنین پایایی پرسشنامه با استفاده از یک پیش‌آزمون ۳۰ نمونه‌ای در خارج از محدوده مورد مطالعه صورت گرفت که ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۸۲۲ بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از تحقیق، از آماره‌های توصیفی نظیر فراوانی، میانگین و انحراف معیار استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که موانعی مانند محدودیت دسترسی به ترویج و خدمات مشاوره‌ای و مدیریت ضعیف بخش متولی در کشاورزی و مشکلات استفاده از ماشین‌آلات برای تهیه زمین زراعی از مهمترین موانع بکارگیری شیوه‌های حفاظت از آب و خاک بوده‌اند. همچنین محدودیت دیگر مورد مطالعه، سوزاندن بقایای گیاهی پس از برداشت محصول بود که شالیکاران آن را به عنوان یک محدودیت استفاده از شیوه‌های حفاظت از آب و خاک تلقی نمی‌کردند. که این مشکل خود نشان دهنده ضرورت برنامه‌های ترویجی برای آموزش رویکردهای جدید حفاظت از آب و خاک به کشاورزان است.

واژه‌های کلیدی: موانع، محدودیت، شیوه‌های حفاظت، آب و خاک، دشت فومنات، گیلان